

Miljøgodkendelse

af husdyrbruget

Åsbakkegård

Ersholtvej 17, 8670 Låsby

- efter § 12 i Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Godkendelsesdato: 16. februar 2015

Skanderborg
KOMMUNE

Registreringsblad - Miljøgodkendelse

Landbrugets navn og beliggenhed	Åsbakkegård, Ersholtvej 17, 8760 Låsby
Matrikel nr.	12a, Flensted By, Låsby m.fl.
Cvr. nr./ P-nr.	12569688/1000408643
Ejer af ejendommen	Jørgen Jakobsen
Driftsansvarlig	Jørgen Jakobsen
Brugstype	Smågriseproduktion
Godkendelsesbetegnelse	§12, > 250 DE
Tilsynsmyndighed	Skanderborg Kommune
Godkendelses dato	16. februar 2015
Tilsyn	Kommunen har, som tilsynsmyndighed, ret til på et hvert tidspunkt at kontrollere om vilkårene i godkendelsen overholdes.
Næste revurdering af godkendelsen	år 2023

Indledning

Ansøgning

Skanderborg Kommune har den 8. juli 2014 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget på Ersholtvej 17, 8670 Låsby, 12a, Flensted By, Låsby m.fl. omhandlende følgende:

- Udvidelse af dyrehold fra 69 DE til 257 DE¹ i svin, svarende til en ændring **fra** en årlig produktion på:

- 2.500 slagtesvin fra 32-107 kg (årsdyr²)

Til en årlig produktion på:

- 56.000 smågrise fra 7,3-30 kg (årsdyr)

- Ændring i anlæg:

- etablering af smågrisestald på ca. 3.900 m² samt udleveringssluse på ca. 25 m²

- etablering af to gyllebeholdere på hver 3.500 m³ med teltoverdækning

- etablering af en ny fortank på maksimalt 99 m³ **eller** procestank til gylleforsøringsanlæg på ca. 400 m³

- etablering af forsinkelsesbassin

- Nedrivning af eksisterende svinestald og gyllebeholder

Skanderborg Kommune har kontrolleret, at der er overensstemmelse mellem ansøgningen og kommunens registreringer, se efterfølgende *Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget Ersholtvej 17, 8670 Låsby.*

Afgørelse om miljøgodkendelse

Skanderborg Kommune godkender hermed ændring og udvidelse af dyrehold **fra** 2.500 slagtesvin 32-107 kg **til** 56.000 smågrise 7,3-30 kg, svarende til maksimalt 257 DE efter ændringen, på ejendommen beliggende Ersholtvej 17, 8670 Låsby, matr. nr. 12a, m.fl., Flensted By, Låsby. Skanderborg Kommune godkender ligeledes etableringen af smågrisestald på ca. 3.900 m², to gyllebeholdere på hver 3.500 m³ med teltoverdækning og fortank på max. 99 m³ eller procestank på ca. 400 m³.

Godkendelse af forsinkelsesbassin vil ikke blive meddelt i denne miljøgodkendelse. Der vil blive stillet vilkår til, at forsinkelsesbassin godkendes og etableres inden miljøgodkendelsen udnyttes.

Der meddeles miljøgodkendelse omfattende bedriftens ansøgte produktionsanlæg samt besætning.

---

¹ DE = dyreenhed. 1 DE svarer ca. til 100 kg kvælstof fra gødningsopbevaringslageret.

² Årsdyr = et begreb, som anvendes i forbindelse med beregningen af bidraget af kvælstof fra visse kategorier af husdyr. Bidraget fra et årsdyr beregnes ud fra 365 såkaldte foderdage.

Afgørelsen om miljøgodkendelse er truffet på grundlag af ansøgningen – herunder af de beregningsmodeller, der indgår i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk. Modellernes beregningsgrundlag og normtal er dem, som lå til grund for ansøgningssystemet den 8. juli 2014 - datoen for den sidste version af ansøgningen i IT-ansøgningssystemet. Derudover er afgørelsen truffet på baggrund af kommunens registreringer og vurderinger. Se i den forbindelse *Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget Ersholtvej 17, 8670 Låsby*, med tilhørende bilag.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til § 12 i *Husdyrgodkendelsesloven*³, samt reglerne i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*⁴.

De endelige Vand- og Natura 2000-planer, der blev vedtaget i henholdsvis november 2014 og december 2011 på baggrund af *Miljømålsloven*⁵ for planperioden frem til 2015, giver ikke anledning til ændringer i administrationsgrundlaget for afgørelser efter husdyrlovgivningen. Det aktuelle projekt er således som udgangspunkt vurderet ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*.

Der gøres opmærksom på, at etablering af de nye anlæg ikke må igangsættes, før der er givet en byggetilladelse fra Skanderborg Kommune. I øvrigt gøres opmærksom på, at miljøgodkendelsen ikke fritager fra krav om eventuel tilladelse, godkendelse, dispensation eller lignende efter anden lovgivning og for andre bestemmelser.

---

³ Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (med senere ændring).

⁴ Bekendtgørelse nr. 1280 af 8. november 2013 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (med senere ændringer).

⁵ Lovbekendtgørelse nr. 932 af 24. september 2009 af lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (med senere ændringer).

Vilkår

Miljøgodkendelsen meddeles under forudsætning af, at de generelle regler i den til enhver tid gældende *Husdyrgødningsbekendtgørelse*⁶ og øvrige til enhver tid gældende generelle regler overholdes – samt, at nedenstående supplerende vilkår overholdes:

1. Generelle vilkår

- 1.1. Husdyrbruget skal drives i overensstemmelse med det, der er beskrevet i ansøgningen og i miljøgodkendelsen med tilhørende bilag.
- 1.2. Eventuelle ændringer i ejerforhold – og/eller i hvem der er ansvarlig for husdyrbrugets drift – skal meddeles til Skanderborg Kommune.
- 1.3. De vilkår for miljøgodkendelsen, som vedrører husdyrbrugets drift, skal være kendt af den eller de personer, der udfører den pågældende del af husdyrbrugets drift.
- 1.4. Der skal forefindes en til enhver tid opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det omgivende miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.
- 1.5. Husdyrbruget skal på Skanderborg Kommunes forlangende fremvise dokumentation for størrelsen af den årlige husdyrproduktion, i form af f.eks. gødningsregnskaber, slagteriafregninger og/eller besætningslister.

2. Vilkår med hensyn til begrænsning af ammoniak- og lugtpåvirkning:

- 2.1. Der skal installeres en teknologi der er i stand til at reducere lugten fra den nye stald med minimum 40 %. Teknologien skal være godkendt, og der skal forevises dokumentation for effekten.

Ved valg af kombineret separation og forsuring:

- 2.2. Der skal etableres et anlæg til svovlsyrebehandling af gylle fra den nye stald.
- 2.3. Svovlsyretanken skal være udstyret med et indbygget opsamlingskar. Svovlsyretanken skal placeres på en plads med støbt bund og være sikret mod påkørsel. Procestanken skal være forsynet med låg.
- 2.4. Svovlsyrebehandlingsanlægget skal indstilles til at behandle gyllen til pH-værdi 5,5.
- 2.5. Svovlsyrebehandlingsanlægget skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.

---

⁶ Bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Ved valg af kemisk luftrensning:

- 2.6. Afkast fra staldafsnit skal tilsluttes et kemisk luftrensningsanlæg.
- 2.7. Luftrensningsanlægget skal forsynes med en trykmåler, vandmåler og pH-måler.
- 2.8. Luftrensningsanlægget skal være i drift året rundt.
- 2.9. Der må kun anvendes svovlsyre i luftrensningsanlægget.
- 2.10. Luftrensningsanlægget skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.

Ved valg af biologisk luftrensning:

- 2.11. Afkast fra staldafsnit skal tilsluttes et biologisk luftrensningsanlæg.
- 2.12. Luftrensningsanlægget skal forsynes med differenstrykmåler, vandmåler samt ledningsevnesensor/tidsstyring.
- 2.13. Luftrensningsanlægget skal være i drift året rundt.
- 2.14. Luftrensningsanlægget skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.

Generelt:

- 2.15. Husdyrbrugets interne færdselsarealer skal dagligt renholdes for eventuelt foder- og gødningspild.
- 2.16. De to nye gyllebeholdere skal forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning. Overdækningen skal være etableret inden dyr sættes på stald. Efter endt omrøring og udbringning skal overdækningen lukkes/reetableres umiddelbart efter. Skader på fast overdækning skal udbedres hurtigst muligt.
- 2.17. Såfremt der efter Skanderborg Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, som vurderes at være væsentligt større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Skanderborg Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.

3. Vilkår med hensyn til energi- og vandforbrug:

- 3.1. Der skal etableres særskilt vandmåler til registrering af det samlede vandforbrug til produktionen/staldene - drikkevand, rengøring, vandspild m.m.
- 3.2. Der skal ansøges om en særskilt indvindingstilladelse ved Skanderborg Kommune til et øget vandforbrug inden dyr sættes på stald.

4. Vilkår med hensyn til tagvand:

- 4.1. Afledning af nedbør fra husdyrbrugets nyetablerede bygningstag skal ske via forsinkelsesbassin eller lignende. Der skal ansøges om en særskilt tilladelse til afledning af tagvand ved Skanderborg Kommune inden byggeriet af den nye stald påbegyndes.

5. Vilkår med hensyn til spildevand:

- 5.1. Afledning af sanitært spildevand fra driftsbygninger skal godkendes af Skanderborg Kommune. Der skal ansøges om en særskilt tilladelse til afledningen inden personale faciliteterne etableres.

6. Vilkår med hensyn til skadedyr:

- 6.1. Der skal på ejendommen foretages en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse. Såfremt der efter Skanderborg Kommunes vurdering opstår væsentlige gener for omgivelserne fra opformering af fluer eller skadedyr på husdyrbruget, kan Skanderborg Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger svarende til de til enhver tid gældende retningslinier fra Statens Skadedyrslaboratorium.

7. Vilkår med hensyn til begrænsning af støj:

- 7.1. Såfremt Skanderborg Kommune modtager klager over støj fra husdyrbruget med tilknyttede aktiviteter, og kommunen vurderer, at der er tale om væsentlige støjgener, skal der indsendes dokumentation for overholdelse af nedenstående støjkrav. Husdyrbrugets bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau må ikke overstige følgende værdier ved nabobeboelser:

Dag	Tidspunkt	Støjniveau
Mandag - fredag	kl. 7 - 18	55 dB(A) ⁷
Lørdag	kl. 7 - 14	
Mandag - fredag	kl. 18 - 22	45 dB(A)
Lørdag	kl. 14 - 22	
Søndag	kl. 7 - 22	
Alle dage	kl. 22 - 7	40 dB(A)

De anførte grænseværdier for støjbidraget regnes for overholdt, hvis de ikke overskrides af en måling eller beregning, der er midlet over en periode, som afhænger af tidspunktet på døgnet således:

For dagperioden, kl. 7⁰⁰ – 18⁰⁰ alle dage, er måleperioden det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer,

for aftenperioden, kl. 18⁰⁰ – 22⁰⁰ alle dage, er måleperioden den mest støjbelastede time, og

for natperioden, kl. 22⁰⁰ – 7⁰⁰ alle dage, er måleperioden den mest støjbelastede halve time.

---

⁷ dB(A) = Decibel(A)-skalaen som internationalt bruges i forbindelse med måling af svag lyd.

8. Vilkår om gødningsproduktion:

- 8.1. Der skal foreligge en aftale om afsættelse af husdyrgødningen til biogasanlæg eller ansøge om godkendelse til afsætning på aftalearealer ved Skanderborg Kommune inden der sættes dyr på stald.

9. Øvrige vilkår:

- 9.1. Jord, foder, gødning og lignende, som tabes på offentlig vej i forbindelse med husdyrbrugets drift, skal samles op senest ved arbejdets afslutning eller ved den enkelte arbejdsdags afslutning, når arbejdet strækker sig over flere dage.
- 9.2. Den projekterede beplantning skal etableres senest ved førstkommande plantningssæson efter det projekterede byggeri er taget i brug.

10. Vilkår om egenkontrol

Ved valg af teknologien separation og forsurening:

- 10.1. Gyllens pH-værdi skal registreres elektronisk før og efter hver svovlsyrebehandling. Der skal endvidere føres en elektronisk statistik, der som minimum indeholder oplysninger om de gennemsnitlige pH-værdier i gyllen på månedsbasis før svovlsyrebehandling.
- 10.2. Der skal indgås en skriftlig aftale med producenten om serviceeftersyn af svovlsyrebehandlingsanlægget, herunder kalibrering af pH-målere. Svovlsyrebehandlingsanlægget skal kontrolleres af producenten mindst hver fjerde måned. Serviceaftale med producenten skal opbevares på husdyrbruget.

Ved valg af kemisk luftrensning:

- 10.3. Der skal føres en logbog for luftrensningsanlægget, hvori følgende registreres:
  - Månedlige målinger af vandforbruget og tryktabet
  - Luftrensningsanlæggets driftstid
  - Tidspunkter for rengøring/skiftning af filtre
  - Enhver form for driftsstop med angivelse af årsag og varighed.
- 10.4. Faktura for indkøbt svovlsyre samt udskrifter af pH-målinger skal indsættes i logbogen.
- 10.5. Der skal indgås en skriftlig aftale med producenten/leverandøren om serviceeftersyn af luftrensnings-anlægget, herunder kalibrering af pH-målere. Luftrensningsanlægget skal kontrolleres af producenten/leverandøren mindst hver fjerde måned. Serviceaftale med producenten skal opbevares på husdyrbruget.
- 10.6. Tilsynsmyndigheden skal underrettes, såfremt luftrensningsanlægget er ude af drift i en periode på mere end dage/uger.
- 10.7. Logbogen/den elektroniske registrering af data, data for pH-målinger, kontrolrapporter samt dokumentation for kalibrering af pH-måler skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Ved valg af biologisk luftrensning:

- 10.8. Der skal føres en logbog for luftrensningsanlægget, hvori følgende registreres:
- Ledningsevnen (som minimum på timebasis)
  - Luftrensningsanlæggets driftstid
  - Månedlige målinger af vandforbruget og tryktabet
  - Tidspunkter for rengøring/skiftning af filtre
  - Enhver form for driftsstop med angivelse af årsag og varighed.
- 10.9. Der skal indgås en skriftlig aftale med producenten/leverandøren om serviceeftersyn af luftrensningsanlægget. Luftrensningsanlægget skal kontrolleres af producenten/leverandøren mindst hver fjerde måned. Kalibrering af ledningsevnesensoren skal foretages mindst én gang årligt. Serviceaftalen med producenten skal opbevares på husdyrbruget.
- 10.10. Tilsynsmyndigheden skal underrettes, såfremt luftrensningsanlægget er ude af drift i en periode på mere end dage/uger.
- 10.11. Logbogen/ den elektroniske registrering af data, kontrolrapporter samt dokumentation for kalibrering af ledningsevnesensoren skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

11. Vilkår med hensyn til husdyrbrugets eventuelle ophør:

- 11.1. Ved eventuelt ophør af produktionen skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Beholdere til gylle etc., der er omfattet af kravet om beholderkontrol, skal gøres uanvendelige til opbevaring af gylle, m.m., hvis de afmeldes beholderkontrollen. Alt miljøfarligt affald skal bortskaffes for egen regning efter den til enhver tid gældende lovgivning.

Miljøgodkendelsens gyldighed

Nærværende ansøgning om miljøgodkendelse er sammenhængende med miljøgodkendelsen af soanlægget på Lykkegårdsvej 375 i Silkeborg Kommune. Dette soanlæg skal levere smågrisene til nærværende produktion, hvorfor byggeriet at smågrisestalden ikke vil ske før byggeriet af soanlægget er påbegyndt, og de første polte er løbet.

Trods det forhold at nærværende miljøgodkendelse ikke vil blive taget i brug før der er forløbet 2-3 år, ønskes der en miljøgodkendelse af ejendommen på nuværende tidspunkt, så det kan sikres, at både soanlæg og smågriseanlæg kan realiseres. Derfor ønskes der en 5 års udvidelsesplan for ejendommen, med baggrund i nedenstående tidsplan:

- År 1 og 2 (2015/16): Der forventes miljøgodkendelse af og opstart af byggeri på soanlægget på Lykkegårdsvej.
- År 3 (2016/17): Byggeriet af smågrisestalden og gyllebeholderne påbegyndes.
- År 4 (2017/18): Byggeriet færdiggøres og der indsættes smågrise i stalden.
- År 5 (2018/19): Ejendommen er på fuld produktion

Jf. § 33 i *Husdyrgodkendelsesloven* skal en miljøgodkendelse have en frist for udnyttelse, som normalt ikke er senere end 2 år. Jf. § 33 stk. 2 kan fristen for udnyttelse af godkendelsen forlænges.

Skanderborg Kommune har vurderet, at den godkendte udvidelse af husdyrholdet, skal være udnyttet inden **5** år, regnet fra den dato, hvor miljøgodkendelsen er meddelt. Miljøgodkendelsen anses for udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder jævnfør § 33 i *Husdyrgodkendelsesloven*.

Hvis miljøgodkendelsen ikke udnyttes helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af miljøgodkendelsen, som ikke har været udnyttet i de pågældende tre år. Det vil sige, at hvis dyreholdet ikke er oppe på fuld produktion inden otte, år regnet fra den dato hvor miljøgodkendelsen er meddelt, bortfalder den del af produktionstilladelsen, som ikke er udnyttet.

Miljøgodkendelsen har en retsbeskyttelsesperiode på otte år, hvorefter den skal revurderes. Herefter revurderes miljøgodkendelsen hvert 10. år.

Miljøgodkendelsens vilkår skal overholdes fra den dato hvor miljøgodkendelsen er meddelt, medmindre andet fremgår af de enkelte vilkår.

Kommunens samlede miljøvurdering og begrundelse for afgørelsen

Skanderborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at ansøger træffer de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget og til at modvirke eventuelle skadelige virkninger på miljøet
- at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne
- at de kort- og langsigtede miljøpåvirkninger og den samlede miljøpåvirkning fra husdyrbrugets produktion vil begrænses til et acceptabelt niveau, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes
- at udvidelsen af husdyrbrugets produktion overordnet betraget ikke nødvendigvis medfører en øget husdyrproduktion og en øget miljøpåvirkning i regionen, idet strukturudviklingen går mod færre men større bedrifter. Den kumulerede, regionale effekt af husdyrbrugets udvidelse og andre bedrifters udvidelser og deres øgede miljøpåvirkning vil formentlig samlet set – helt eller delvist – blive modvirket af en nedgang i husdyrproduktionen på andre bedrifter
- at husdyrbruget - under overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen - vil anvende den bedste tilgængelige teknik
- at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af:
  - nabobeboelser
  - Natura 2000-områder⁸ og natur i øvrigt
  - overfladevand
  - grundvand
  - landskabelige og kulturhistoriske værdier.

---

⁸ Natura 2000-områder: Internationale naturbeskyttelsesområder udpeget på baggrund af EU's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiver.

Skanderborg Kommunes afgørelse begrundes med ovenstående vurdering, og med at øvrige generelle afstandskrav samt de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* overholdes. Se endvidere vedlagte *Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget Ersholtvej 17, 8670 Låsby* med tilhørende bilag.

Offentliggørelse og høringer

Ansøgningen blev offentliggjort på Skanderborg Kommunes hjemmeside [www.Skanderborg.dk/bliv hørt](http://www.Skanderborg.dk/bliv_hørt), den 21. november 2014, samt ved notits i Ugeblad Skanderborg d. 26. november 2014. Offentliggørelsen gav ikke anledning til indsendte bemærkninger til ansøgningen.

Et udkast til afgørelsen blev den 16. december 2014 sendt i høring hos ansøger og konsulent med seks ugers kommentarfrist. Naboer og sagsparter blev ved brev af 16. december 2014 orienteret om udkastet, ligesom de blev orienteret om, hvor de kunne rekvirere udkastet, og at de havde seks uger til at indsende eventuelle kommentarer. Høringen gav ikke anledning til indsendte bemærkninger.

Afgørelsen om miljøgodkendelse er truffet den 16. februar 2015, og offentliggøres på Skanderborg Kommunes hjemmeside www.Skanderborg.dk/politik/hoeringer, den 18. februar 2015.

Klagevejledning

Der kan efter kapitel 7 i *Husdyrgodkendelsesloven* klages over kommunens afgørelse. Klagefristen udløber fire uger efter offentliggørelsen - det vil sige senest onsdag den 18. marts 2015 kl. 15.30.

Følgende kan klage:

Ansøger, miljøministeren, Sundhedsstyrelsen samt enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i *Husdyrgodkendelsesloven*.

En eventuel klage over denne afgørelse indsendes til Natur- og Miljøklagenævnet via "Klageportalen". På forsiden af Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk findes et link til klageportalen. Man logger på portalen enten via www.borger.dk eller www.virk.dk. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Ved indgivelse af en klage, betales et gebyr på kr. 500. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet har oprettet en supportfunktion, som kan kontaktes på email nmkn@nmkn.dk eller på telefon 72541101.

Natur- og Miljøklagenævnet afviser som udgangspunkt klager, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Natur- og Miljøklagenævnet kan bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen. Udnyttelse af godkendelsen i klageperioden, og mens eventuel klage behandles, sker derfor på eget ansvar.

Gebyret tilbagebetales, hvis:

- 1) Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- 2) Klageren får helt eller delvist medhold i klagen
- 3) Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi, klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for at efterkomme afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret ikke.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for at efterkomme afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis klager har indledt forhandlinger med ansøger og/eller kommunen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret – for eksempel hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Ifølge § 90 i *Husdyrgodkendelsesloven* kan afgørelsen desuden prøves ved domstolene. Et eventuelt sagsanlæg skal anlægges inden seks måneder efter, at afgørelsen er offentliggjort.

Med venlig hilsen

Hans Brok-Brandt
Afdelingsleder
Natur og Miljø

Anne-Mette Norup
Miljømedarbejder

Bilag:

Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget Ersholtvej 17, 8670 Låsby, inkl. bilag

Kopi af udkast til afgørelse inkl. bilag sendt til nedenstående, med seks ugers frist til at kommentere udkastet:

Ansøger: Jørgen Jakobsen, Ersholtvej 17, 8670 Låsby

Konsulent: Hanne Bang, Gråkjær Miljøcenter, Lundvej 24, 8700 Horsens

Orientering om, at udkast foreligger, og at der er seks ugers frist til at kommentere udkastet er sendt til:

Kurt Wad Mortensen, Gl. Århusvej 3, 8670 Låsby

Axel Jensen, Gl. Århusvej 4, 8670 Låsby

Knud Baj Jensen, Gl. Århusvej 5

Henrik Andre Olsen, Gl. Århusvej 7, 8670 Låsby

Jørgen Kvist Andersen, Gl. Århusvej 8

Svend Sønderby Ringling og Jannie Benedikte Ringling Sønderby, Gl. Århusvej 9

Kurt Rasmussen, Gl. Århusvej 11, 8670 Låsby

Grethe Johanne Vissing, Gl. Århusvej 14, 8670 Låsby

Palle Sletting Jensen, Gl. Århusvej 16, 8670 Låsby

Kopi af afgørelsen inkl. bilag sendt til:

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V – e-mail: ae@ae.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø – e-mail: dnSkanderborg-sager@dn.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund,

- Hovedkontor – e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Den centrale miljøafdeling, Worsaaesgade 1, 7100 Vejle – e-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk
- Miljøkoordinator Leif H. Poulsen, Rosenhøj 16, 8670 Låsby - e-mail: lp@sportsfiskerforbundet.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V – e-mail: natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening, lokalafdeling – e-mail: Skanderborg@dof.dk

Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N – e-mail: husdyr@ecocouncil.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark v./ Formand Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup – e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 1017 København K – e-mail: fbr@fbr.dk

Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Nord, Langlandvej 8, 8940 Randers SV – e-mail: senord@sst.dk

Konsulent: Hanne Bang, Gråkjær Miljøcenter, Lundvej 24, 8700 Horsens

Baggrund for
afgørelsen om miljøgodkendelse af
husdyrbruget Ersholtvej 17, 8670 Låsby

Indholdsfortegnelse:

1. Indledning	16
1.1. Ikke-teknisk resumé	16
1.2. Ansøger, ejerforhold og konsulentoplysning	17
1.3. Lovgivningsmæssig baggrund	17
2. Vurdering af miljøpåvirkning fra anlægget	16
2.1. Anlæggets beliggenhed	17
2.2. Anlæggets indretning	19
2.3. Besætningssammensætning og staldtype	20
2.4. Husdyrgødningsproduktion og opbevaringsanlæg	21
2.5. Ammoniakemission fra stald og gødningsopbevaringslager	22
2.5.1. Ammoniak og natur	22
2.6. Plante- og dyrearter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)	25
2.7. Lugtgener fra produktionsanlægget	25
2.8. Ressourceforbrug og øvrige miljøpåvirkninger fra produktionsanlægget	27
2.8.1. Vandforbrug	27
2.8.2. Afledning af vand	28
2.8.3. Energiforbrug	28
2.8.4. Foderstoffer	29
2.8.5. Kemikalier m.v.	29
2.8.6. Affald	30
2.8.7. Skadedyr	30
2.8.8. Støv	30
2.8.9. Støj	31
2.8.10. Lys	31
2.8.11. Transporter til og fra anlægget	32
3. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT i forhold til anlægget	33
3.1. BAT i forhold til management	33
3.2. BAT i forhold til foder	35
3.3. BAT i forhold til staldindretning	35
3.4. BAT i forhold til vand- og energiforbrug	36
3.5. BAT i forhold til opbevaring og behandling af husdyrgødning	37
4. Vurdering i forhold til udbringningsarealer	39
4.1. Udbringningsarealer	39
5. Landskabelige og kulturhistoriske værdier	39
5.1. Landskabelige værdier	39
5.2. Kulturhistoriske værdier	41
6. Alternative muligheder, 0-alternativet og ophør af driften	41
7. Egenkontrol	42
8. Bilagsfortegnelse	43

1. Indledning

1.1. Ikke-teknisk resumé

Ansøger Jørgen Jakobsen, Ersholtvej 17, 8670 Låsby søger om at udvide svinebesætningen fra 2.500 slagtesvin fra 32-107 kg til 56.000 smågrise fra 7,3-30 kg, svarende til en ændring i dyreenheder (DE) fra 69 DE til 257 DE.

Nærværende miljøgodkendelse er sammenhængende med miljøgodkendelse af soanlæg på Lykkegårdsvej 375 i Silkeborg Kommune. Soanlægget skal levere smågrisene til nærværende produktion. Der er ansøgt om miljøgodkendelse for ejendommen Lykkegårdsvej 375 hos Silkeborg kommune.

Der søges om etablering af smågrisehold på ca. 3.900 m² samt udleveringsluse på ca. 25 m², to gyllebeholdere på hver 3.500 m³ og en ny fortank på maksimalt 99 m³ eller procestank til gylleforsuringsanlæg på ca. 400 m³ på Ersholtvej 17, 8670 Låsby.

Den eksisterende svinestald og gyllebeholder nedrives.

På ansøgers anden ejendom Østerskovvej 4, Låsby afprøves et Smellfighteranlæg fra Infarm. Teknikken er en kombination af forsurening og separation. Afprøvningen forventes at vise en lugtreduktion på minimum 40 %. I ansøgningen for Ersholtvej 17, er Smellfighteranlægget påtænkt etableret med en lugtreduktion på 40 %. Såfremt, at resultaterne for Smellfighteranlægget ikke viser som forventet, skal der i stedet etableres en tilsvarende teknologi, der nedsætter lugten fra stalden med 40 %.

Ansøger ønsker ligeledes at etablere gyllekøling i den nye stald til varmegenindvinding. Hverken gyllekøling eller Smellfighteranlægget indgår dog i ansøgningen som virkemiddel til at reducere ammoniakemissionen fra anlægget.

Skanderborg Kommune skal i henhold til blandt andet *Husdyrgodkendelsesloven* vurdere om den ansøgte udvidelse og fremtidige drift kan gennemføres uden væsentlige virkninger på miljøet. Det er vurderet, at udvidelsen kan gennemføres, hvorfor denne miljøgodkendelse meddeles. Godkendelsen beskriver kommunens grundlag og vurderinger samt de vilkår, som kommunen har stillet til udvidelsen og den fremtidige drift.

Bygninger med besætning samt anlæg til opbevaring af foder og husdyrgødning er vurderet i forhold til blandt andet:

- ammoniakfordampning, lugt, lys, støj og støv fra stalde og opbevaringsanlæg
- opbevaring og bortskaffelse af blandt andet affald og kemikalier
- forbrug af vand, energi og hjælpestoffer
- anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)
- landskab.

Arealer til udbringning af husdyrgødning er vurderet i forhold til blandt andet:

- grundvand
- overfladevand
- naturområder.

Miljøgodkendelsen af husdyrbruget, Åsbakkegård, Ersholtvej 17, 8670 Låsby, regulerer driften i otte år, hvorefter godkendelsen skal revurderes på baggrund af de erfaringer, der har været med driften, og den udvikling, der har været i metoder til reduktion af miljøpåvirkningen.

1.2. Ansøger, ejerforhold og konsulentoplysning

Anlægget:

Adresse: Ersholtvej 17, 8670 Låsby
Ejendomsnummer: 7460009055
Matrikelnummer: 12a, m.fl. Flensted By, Låsby
CVR-nummer: 12569688
P-nummer: 1000408643
CHR-nummer: 24592

Ansøger/ejer/driftsherre:

Navn: Jørgen Jakobsen
Adresse: Ersholtvej 17, 8670 Låsby
Mobilnummer: 20654502
E-mail: jorgen@aabakkegaard.dk

Konsulent:

Navn: Hanne Bang
Adresse: Gråkjær Miljøcenter, Lundvej 24, 8700 Horsens
Telefonnummer: 96135555
Mobilnummer: 51182855
E-mail: hab@graakjaer.dk

1.3. Lovgivningsmæssig baggrund

Når et husdyrbrug af den aktuelle type ønskes etableret, udvidet eller ændret til mere end 250 DE, skal anlægget med tilhørende udbringningsarealer til den producerede husdyrgødning vurderes i henhold til § 12 i *Husdyrgodkendelsesloven*. Denne miljøgodkendelse er således udarbejdet efter *Husdyrgodkendelsesloven*, hvori EU's VVM-direktiv⁹ og IE-direktiv¹⁰ er indarbejdet.

I miljøgodkendelsen er der redegjort for konsekvenserne af at udvide husdyrholdet på bedriften, og for påvirkningen af miljøet i bred forstand.

2. Vurdering af miljøpåvirkning fra anlægget

2.1. Anlæggets beliggenhed

Ejendommens eksisterende og planlagte produktionsanlæg ligger samlet på adressen Ersholtvej 17, 8670 Låsby.

---

⁹ Rådets direktiv 85/337/EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet med senere ændringer (VVM: Vurdering af Virkninger på Miljøet).

¹⁰ IE-direktivet (Industrial Emissions Directive) samler syv eksisterende direktiver om industriemissioner i ét direktiv.

Det samlede produktionsanlæg ligger ca. 370 m sydvest for byzonen til Låsby og ca. 9,5 km sydvest fra nærmeste sommerhusområde. Nærmeste samlet bebyggelse er Nørre Vissing, som er beliggende ca. 2,2 km syd for anlægget. Afstanden fra det nærmeste staldhjørne til nærmeste nabobeboelse er ca. 350 meter i nordlig retning.

Faktaboks

Jævnfør § 20 i *Husdyrgodkendelsesloven* skal kommunen sikre sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis et anlæg ligger mindre end 300 meter fra:

- en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse¹¹ i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren
- et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Derudover gælder en række generelle afstandskrav - se tabel 1:

Tabel 1. Generelle afstandskrav - jævnfør §§ 6 og 8 i *Husdyrgodkendelsesloven* – samt aktuelle afstande fra husdyrproduktionsanlægget på Ersholtvej 17, 8670 Låsby

	Generelle afstandskrav, m	Aktuel afstand
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	25
Almene vandforsyningsanlæg	50	>50
Vandløb (herunder dræn) og søer	15 (100 ¹²)	>15
Offentlig vej og privat fællesvej	15	>15
Levnedsmiddelvirksomhed	25	>25
Beboelse på samme ejendom	15	Ca. 45 meter
Naboskel	30	Ca. 30 meter
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	50	Ca. 750 meter
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	50	Ca. 650 meter
Nabobeboelse, Gl. Århusvej 14, 8670 Låsby	50	Ca. 350 meter

¹¹ Ved en samlet bebyggelse forstås, at der inden for en afstand af 200 meter fra beboelsesbygningen ligger mere end 6 andre beboelsesbygninger på hver sin samlede faste ejendom. Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter Landbrugslovens regler samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren, medregnes ikke.

¹² Beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning må i henhold til § 8, stk. 2 i *Husdyrgodkendelsesloven* ikke etableres inden for en afstand af 100 meter til åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m².

Skanderborg Kommune konstaterer:

- at det samlede produktionsanlæg vil ligge mere end 300 meter fra:
  - en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren
  - et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
  - et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende
- at de generelle afstandskrav, som nævnt i tabel, 1 er overholdt

Skanderborg Kommune vurderer:

- at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne fra anlægget begrænses, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug samt de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes
- at overholdelsen af de generelle afstandskrav – i kombination med overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de opstillede vilkår for miljøgodkendelsen – vil sikre de pågældende vandforsyningsanlæg, vandløb m.m. samt boligområder m.v. tilstrækkeligt mod væsentlige gener eller forurening fra husdyrbrugets anlæg. Se desuden kommunens vurdering i afsnit 2.5. Ammoniakfordampning fra stald og gødningsopbevaringslager og 2.6. Lugtgener fra produktionsanlægget.

2.2. Anlæggets indretning

Ansøgers oplysninger

Den eksisterende svinestald samt gyllebeholder på Ersholtvej 17, 8670 Låsby vil blive revet ned.

Der ønskes etableret en ny toklimastald med delvis spaltegulv. Stalden indrettes med 8.000 stipladser. Stalden bliver ca. 8,5 meter høj med en taghældning på 15 grader. Den opføres i grå betonelementer med søstensbelægning, mørkegrå stålplader i gavle og grå stålplader på taget.

Desuden etableres der to nye gyllebeholdere på hver 3.500 m³. Gyllebeholderne opføres i grå betonelementer på ca. 2-3 meter over terræn, samt grå teltoverdækning ca. 6-8 meter over terræn, hvorved den samlede højde bliver 8-11 meter.

Afhængig af hvilken teknologi der vælges i det endelige projekt ønskes der desuden etableret en fortank på maksimalt 99 m³ eller en procestank til forsuring af gylle på 400 m³.

Det planlagte byggeri på husdyrbruget opføres og indrettes i overensstemmelse med bestemmelserne i *Husdyrgødningsbekendtgørelsen* og i den generelle bygge Lovgivning i øvrigt.

En oversigt af anlæg m.m. fremgår af tabel 2 og 3.

Tabel 2. Oversigt over bygninger, Ersholtvej 17, 8760 Låsby

Bygning jf. kortbilag A	Anvendelse	Størrelse i m ² /m ³	Gulvprofil/indretning	Antal båse/stipladser eller dyr
1	Eksisterende bygninger der har forskellige driftsmæssige funktioner			
2	Slagtesvinestald - nedrives		25-49 % fast gulv	675
3	Gyllebeholder - nedrives	750		
4	Ny stald til smågrise	3.900	Delvis spaltegulv	8.000
5	Ny gyllebeholder	3.500		
6	Ny gyllebeholder	3.500		

Tabel 3. Oversigt over opbevaringsanlæg og befæstede pladser der anvendes fremover, Ersholtvej 17, 8670 Låsby

Anlæg	Byggeår	m ² /m ³	Afløb til	Seneste 10 års beholderkontrol ¹³	Overdækning
Gyllebeholder	Nyetablering	3.500	-	-	Teltdug
Gyllebeholder	Nyetablering	3.500	-	-	Teltdug
Gyllekanaler	Ny stald		Gyllebeholder	-	-

2.3. Besætnings sammensætning og stalddtype

Ansøgers oplysninger

Besætnings sammensætningen, fordelt på stalddtype samt husdyrbrugets årlige produktion ved den nuværende og den ansøgte drift, fremgår af tabel 4.

Tabel 4. Besætnings sammensætning, stalddtype og årlig produktion i nudrift og ansøgt drift, Ersholtvej 17, 8670 Låsby

Husdyrtype, mdr./ vægtklasse	Stald- og gulvtype*	Nudrift		Ansøgt	
		Antal	DE	Antal	DE
Smågrise 7,3-30 kg	Toklimastald, delvis spaltegulv	0	0	56.000	257
Slagtesvin 32-107 kg	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	2.500	69	0	0
I alt		2.500	69	56.000	257

* jævnfør ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk

¹³ Jævnfør Bekendtgørelse nr. 723 af 12. september 1997 om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand (med senere ændringer), skal åbne og lukkede beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand på mere end 100 m³ kontrolleres mindst hver 10 år af en autoriseret kontrollør.

Smågrisene flyttes til ejendommen Østerskovvej 4, Låsby ved 30 kg. Ejendommen er ligeledes ejet af ansøger Jørgen Jakobsen.

Kommunen vurderer

For et husdyrbrug kan der være en vis variation i den årlige produktion og i fordelingen af de enkelte dyretyper hen over året. Miljøpåvirkningen er forskellig fra dyretype til dyretype og fra staldtype til staldtype, hvorfor miljøvurderingen afhænger af dyresammensætning og fordeling på staldtype. Skanderborg Kommunes vurdering er foretaget ud fra en besætning med en årlig produktion, som angivet i tabel 4, på **maksimalt 257 DE** med den aktuelle beregningsmetode.

Det forudsættes, at den årlige produktion:

- ikke overstiger 257 DE
- sker jævnt fordelt over året

2.4. Husdyrgødningsproduktion og opbevaringsanlæg

Ansøgers oplysninger

Den projekterede husdyrproduktion med de pågældende staldtyper giver ifølge beregningen i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk anledning til en samlet årlig husdyrgødningsproduktion med et indhold af kvælstof (N) og fosfor (P) på i alt ca.: 24.021 kg N og 7.136 kg P.

Udbringningsarealerne til ejendommen er godkendt til tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse for Østerskovvej 4, 8670 Låsby. Produktionen af gylle fra ejendommen Ersholtvej 17, 8670 Låsby indgår dog ikke i tillægget til Østerskovvej 4. Gyllen fra nærværende miljøgodkendelse vil blive afsat til godkendte gylleaftaler eller til biogasanlæg – se afsnit 4.1 "udbringningsarealer".

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg og de enkelte anlægs kapacitet fremgår af tabel 3, og husdyrproduktionens tilførsel til anlæggene er opgjort i tabel 5:

Tabel 5. Tilførsel til opbevaringsanlæg, Ersholtvej 17, 8670 Låsby

Tilførsel	m³ /år	Opbevaringskapacitet, mdr.
Gylle	6.185	14

Gødningsproduktionen fra den ansøgte besætning på 257 DE er beregnet til 6.955 m³ årligt. Heri indgår normtal for drikkevandsspild, rengøringsvand og regnvand til gyllebeholdere. Da begge gyllebeholdere er overdækket, vil regnvand tilført beholderne blive reduceret med 770 ton (7.000 × 0,11). I alt tilledes der således gyllebeholdere ca. 6.185 m³ årligt. Der er i ansøgt drift i alt 7.000 m³ gyllebeholder til rådighed på ejendommen. Opbevaringskapaciteten for flydende husdyrgødning er på den baggrund beregnet til ca. 14 måneder.

Kommunen vurderer

Ifølge *Husdyrgødningsbekendtgørelsen* vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst ni måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler. På den baggrund vurderes den opgivne 14 måneders opbevaringskapacitet at være tilstrækkelig.

Skanderborg Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- at opbevaring af husdyrbrugets husdyrgødning vil ske på en måde, som er i overensstemmelse med de generelle miljøregler
- at overholdelsen af de generelle miljøregler, og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen, vil medvirke til at begrænse den mulige påvirkning af det omgivne miljø fra opbevaringsanlæggene.

2.5. Ammoniakemission fra stald og gødningsopbevaringslager

Ansøgers oplysninger

Husdyrbruget opfylder det generelle reduktionskrav på 30 % med hensyn til ammoniakemission (fordampning) i forhold til det pågældende referencestaldsystem - jævnfør bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*.

Det generelle ammoniak-reduktionskrav opfyldes blandt andet ved:

- Etablering af toklimastald med delvis spaltegulv
- Teltoverdækning af gyllebeholdere

Der forventes at installere gyllekøling for varmegenindvinding i den nye stald. Hverken gyllekøling eller Smellfighter teknologien indgår som et tiltag til reduktion af ammoniak i ansøgningskemaet. Det betyder, at der ikke vil blive stillet vilkår hertil. Grunden til at de ikke indgår som virkemiddel til at reducere ammoniak fra anlægget er, at både ammoniakemission i forhold til det pågældende referencestaldsystem samt BAT emissionsniveauet kan overholdes ved staldsystem samt overdækning af gyllebeholdere.

Af tabel 6 fremgår størrelsen af den samlede ammoniakemission i nudrift og ansøgt drift fra stald og gødningsopbevaringslager, som den er beregnet med beregningsmodellen i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

Tabel 6. Ammoniakemission fra stald og gødningsopbevaringslager, omregnet til kg kvælstof (N) pr. år, ansøgt drift, Ersholtvej 17, 8670 Låsby

Ammoniakemission	Kg kvælstof (N) pr. år
Nudrift	ca. 896 kg N/år
Ansøgt drift	ca. 1.739 kg N/år
Mer-emission, som følge af udvidelsen	ca. 843 kg N/år

2.5.1. Ammoniak og natur

Faktaboks

Hovedparten af ammoniakdepositionen (kvælstofnedfald) fra et husdyrbrug vil - afhængigt af flere forhold - på et tidspunkt blive afsat i landskabet i større eller mindre afstand fra kilden. Størstedelen af den ammoniakdeposition, som direkte kan henføres til et husdyrbrug, vil formentlig ske i terrænet inden for ca. 1 kilometers afstand fra produktionsanlægget. Ammoniakdeposition er som regel til ugunst for opretholdelse af de naturtyper, der kun har brug for en begrænset næringsstofmængde for at kunne trives. Kommunen er forpligtiget til, at vurdere ammoniakdepositionen i forhold til omkringliggende natur.

I henhold til § 7 i *Husdyrgodkendelsesloven* er etablering, udvidelse og ændring af anlæg på husdyrbrug, der er eller derved bliver større end 15 dyreenheder, ikke tilladt, hvis stald eller gødningsopbevaringsanlæg ligger i en afstand på mindre end ti meter til, eller helt eller delvis inden for, nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) eller nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **uden for** internationale beskyttelsesområder.

Jævnfør *Godkendelsesbekendtgørelsens* bilag 3, inddeles naturtyperne, omfattet af *Husdyrgodkendelseslovens* § 7, i tre kategorier:

Kategori 1-natur. Naturområder beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagt af Naturstyrelsen.

Kategori 2-natur. Naturområder beliggende **uden for** internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: højmoser, lobeliesøer, heder større end ti ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens*¹⁴ § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens* § 3.

Kategori 3-natur. Ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1- og 2-natur: heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter *Naturbeskyttelseslovens* § 3, og ammoniakfølsomme skove, der er beliggende **uden for** de internationale naturbeskyttelsesområder.

Der er fastsat forskellige beskyttelseskrav i forhold til de forskellige naturtyper. Den tilladte maksimale **totaldeposition** fra et husdyrbrug til kategori 1-natur er afhængig af antallet af husdyrbrug i nærheden (antallet af andre husdyrbrug i området er defineret efter nærmere regler om vurdering af kumulation). Hvis der ikke er andre husdyrbrug, må der fra husdyrbruget, der søger om en miljøgodkendelse, være en **totaldeposition** på 0,7 kg N pr. ha pr. år. Er der ét husdyrbrug udover husdyrbruget, der søger, falder den tilladte **totaldeposition** til 0,4 kg N pr. ha pr. år, og endelig, hvis der er mere end ét husdyrbrug udover husdyrbruget der søger, må **totaldepositionen** fra husdyrbruget, der søger om en miljøgodkendelse, maksimalt være 0,2 kg N pr. ha pr. år.

Den maksimale tilladte **totaldeposition** til kategori 2-natur er 1,0 kg N pr. ha pr. år, mens den maksimale tilladte **merdeposition** til kategori 3-natur, som udgangspunkt, er 1,0 kg N pr. ha pr. år. Såfremt at merdepositionen til kategori 3-natur er mere end 1,0 kg pr. ha pr. år. Vil det bero på en konkret vurdering.

Kommunen kan i konkrete tilfælde tillade en merdeposition til kategori 3-natur, der er større end 1,0 kg N pr. ha pr. år, men kan ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N pr. ha pr. år. Kommunen skal efter nærmere kriterier foretage en konkret vurdering af, om der er tale om særlige regionale eller lokale naturinteresser og af, om der skal stilles krav til den maksimale kvælstof-merdeposition.

Nærmeste Habitatområde nr. 232, Lillering Skov, Stjær Skov, Tåstrup Skov og Tåstrup Mose, ligger ca. 8 km øst for anlægget. Habitatområdet er defineret som kategori 1 natur.

Nærmeste kategori 2-natur er et § 3 beskyttet overdrev beliggende ca. 2,4 km sydvest for anlægget.

¹⁴ Lovbekendtgørelse nr. 915 af 3. juli 2013 af lov om naturbeskyttelse (med senere ændringer).

Indenfor 1000 meter fra anlægget ligger der tre potentiel ammoniakfølsomme skove samt en enkelt § 3 beskyttet mose. Mosen er kategoriseret som værende kategori 3-natur, imens skovene kun er kategori 3-natur, såfremt kommunen vurderer dem som værende ammoniakfølsomme. Yderligere er der tre små vandhuller, som ikke indgår i kategoriseringen jf. *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*.

Grundet den store afstand til kategori 1 og 2 naturområderne er der ikke foretaget beregninger hertil.

I husdyrgodkendelse.dk er der foretaget beregninger til de nærmeste kategori 3-naturområder i sydlig, nordlig, østlig og vestlig retning.

Kategori 3 naturområde	Merdeposition i naturpunktet
Potentiel ammoniakfølsom skov mod nordøst	0,1
§ 3 beskyttet mose mod øst	0,1
Potentiel ammoniakfølsom skov mod sydøst	0,1
§ 3 beskyttet mose mod sydvest	0,0

Naturområderne hvortil der er foretaget beregning fremgår af kortbilag B.

Kommunens samlede vurdering i forhold til ammoniakemission fra anlægget

Det generelle ammoniakreduktionskrav, som fremgår af *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* (bilag 3), er ifølge ansøgningen med de tilhørende beregninger overholdt.

Faktaboks

Overholdelsen af det generelle ammoniakreduktionskrav og det generelle beskyttelsesniveau beskytter - ifølge intentionerne bag *Husdyrgodkendelsesloven* - som udgangspunkt de kvælstoffølsomme naturtyper tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra husdyrbrugs produktionsanlæg.

Skanderborg Kommune vurderer i det konkrete tilfælde, og på baggrund af de beregninger, der er foretaget, at tålegrænserne ikke overskrides, og at de naturarealer, som ligger i nærområdet omkring produktionsanlægget, ikke er så kvælstoffølsomme, at der helt undtagelsesvist skal stilles yderligere vilkår for at beskytte de pågældende naturområder tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra produktionsanlægget.

Den reelle ammoniakdeposition fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold, men ammoniakdepositionen vil især kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af de overflader, som husdyrgødningen afsættes på i staldene. Kommunen vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler, og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen – drives således, at påvirkningen på omgivelserne med luftbåret kvælstof fra produktionsanlægget minimeres
- at ammoniakemissionen (fordampningen) fra produktionsanlægget i sig selv ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de omkringliggende naturområder.

2.6. Plante- og dyrearter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)

Faktaboks

Af EF-habitatdirektivets¹⁵ bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder/habitat-områder eller udenfor. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder.

Den eneste relevante bilag IV art i forbindelse med selve opførslen af stalden og de nye gyllebeholdere, er stor vandsalamander. Stor vandsalamander har kendte, men meget spredte forekomster omkring Låsby og Galten. Spidssnudet frø er trods ihærdig eftersøgning ikke konstateret i denne del af Skanderborg Kommune. Arter af flagermus kan selvfølgelig forekomme, men er ikke relevante i forbindelse med nærværende udvidelse, da der ikke vil være indgreb i potentielle yngle- og rasteområder for flagermus. For samtlige besigtigede § 3 vandhuller i umiddelbar nærhed af anlægget, er det gældende, at der ikke er fundet bilag IV padder.

Kommunen vurderer

Skanderborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at det areal, der omfattes af nybyggeri i forbindelse med projektets gennemførelse, er almindeligt omdriftsareal, og at inddragelsen til bebyggelse ikke vil påvirke bilag IV-arter væsentligt
- at driften af husdyrbruget samlet set ikke vil medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra a), samt ikke vil medføre ødelæggelse af livsstadier af de plantearter, som er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra b).

2.7. Lugtgener fra produktionsanlægget

Ansøgers oplysninger

Den primære kilde til lugt fra husdyrbrugets anlæg er fra staldene. Ventilationen i klimastalden er fuldautomatisk temperaturstyret, hvilket sikrer at ventilationen kører optimalt med hensyn til ønsket temperatur i stalden. Afhængigt af vejrforholdene kan der forekomme lugtgener fra staldene.

Der kan desuden forekomme lugtgener, når gyllen i gyllebeholderne omrøres i forbindelse med udbringningen - dette sker primært om foråret.

I staldene mindskes lugten ved jævnlig rengøring og overbrusning der styre dyrenes gødningsadfærd. Derudover vil samtlige ventilationsskakte blive rengjort ved vask af staldene.

Da ventilationsafkastene er placeret min 1 meter over tagfladen, bliver luften opblandet og fortyndet inden den falder ned omkring staldanlægget.

Der anvendes lugtreducerende teknologi der nedsætter lugtemissionen fra smågrisestalden med 40 %. Der vil blive stillet vilkår hertil.

---

¹⁵ EF-habitatdirektivet fra 1992 (*Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter* (med senere ændringer).

Tabel 7 viser de beregnede geneafstande med hensyn til lugt fra staldene efter projektets gennemførelse, som er fremkommet ved brug af de beregningsmodeller, der indgår i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

Tabel 7. Lugtgeneafstande fra staldene efter projektets gennemførelse Ersholtvej 17, 8670 Låsby

Områdetype	Lugtgeneafstand, ansøgt drift, m	Faktisk afstand fra staldanlægget, m
Byzone	434	435
Samlet bebyggelse	244	Ca. 2.200
Enkeltbolig ¹⁶	137	Ca. 350

Kommunen vurderer

Faktaboks

I *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* (bilag 3) er der fastsat en række lugtgenekriterier i forhold til de tre områdetyper: byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E¹⁷ pr. m³ luft. Lugtgenekriterierne kan betragtes som den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype. Ved lugtgeneafstand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til det pågældende område, hvor de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier med hensyn til de tre forskellige områdetyper netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte lugtgenegrænser på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E pr. m³ luft ikke overskrides i mere end en procent af tiden – svarende til ca. syv timer i alt om måneden.

Lugtgeneafstandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter fra den del af byzone og den pågældende beboelse i samlet bebyggelse, der ligger nærmest det pågældende staldanlæg, er andre husdyrbrug med mere end 75 dyreenheder. Tilsvarende forøges lugtgeneafstanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig uden landbrugspligt. Dette sker for at indregne effekten (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgeneafstandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for den pågældende områdetype. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordenvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtafgivelsen.

Ifølge beregningen er de lugtgenekriterier, som fremgår af *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* (bilag 3) - i forhold til de tre områdetyper - overholdt i det konkrete tilfælde.

Er der andre husdyrbrug, som medfører lugtgener i det samme punkt i byzone, samlet bebyggelse, nabobebyggelse skærpes kravene til geneafstanden i forbindelse med ansøgningen grundet den kumulative effekt. Den beregnede geneafstand forøges i sådanne situationer, hvis der indenfor 300 meter fra byzone og lignende samt samlet bebyggelse eller 100 meter fra nabobebyggelse findes andre staldanlæg på andre ejendomme, hvor der produceres mere end 75 DE. I det konkrete tilfælde er der ingen kumulativ effekt.

¹⁶ Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter Landbrugslovens regler samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren, indgår ikke.

¹⁷ OU_E = Lugt-enheder (Odour Units) bestemt efter den europæiske standard for lugtanalyse, hvor 1 OU_E er grænsen for, hvornår den pågældende lugt kan erkendes.

Ud over de mulige lugtgener fra staldanlægget kan der forekomme lugtgener i forbindelse med omrøring af gyllebeholderne og øvrig gyllehåndtering. Gylleomrøring og øvrig gyllehåndtering sker primært i forbindelse med udbringningen, der hovedsageligt sker om foråret.

Den reelle lugtpåvirkning fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold. Lugtpåvirkningen vil dog generelt kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af de overflader, som husdyrgødning og foderrester afsættes på samt ved minimering af det tidsrum, som gylleomrøring og gylleudbringning foretages i. Skanderborg Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- at projektets gennemførelse ikke vil medføre væsentlige, forøgede lugtgener fra produktionsanlægget
- at de væsentligste lugtgener fra produktionsanlægget vil ske i forbindelse med gyllehåndtering, mens lugtgenerne vil være mere begrænsede fra staldene generelt
- at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og vilkår for miljøgodkendelsen – drives således, at lugtpåvirkningen på omgivelserne fra produktionsanlægget minimeres, og så de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier overholdes, og lugtgenegrænserne dermed ikke overskrides i mere end en procent af tiden.

2.8. Ressourceforbrug og øvrige miljøpåvirkninger fra produktionsanlægget

2.8.1. Vandforbrug

Ansøgers oplysninger

Vand anvendes primært til drikkevand og til rengøring af staldene. I ansøgt drifts anlås det, at der benyttes ca. 9.000 m³ årligt.

Stalden bliver kontrolleret dagligt, og hvis der opstår utilsigtet og synligt vandspild, vil det blive opdaget og repareret med det samme. Der anvendes drikkenipler placeret i fodertrugene, så der er optimale forhold for adgang til vand for svinene og et lavt drikkevandspild.

Inden vask af stald sættes stalden i blød, hvorefter stalden vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende.

Der bruges mindst mulig vand til overbrusning. Overbrusning bruges som køling af grisene i de varmeste måneder af året og nedsætter desuden ammoniakfordampning og lugtemissionerne samt energiforbrug til ventilation.

Staldanlægget vil blive gennemgået jævnligt, så utætte rør og drikkeventiler vil blive udskiftet, så snart det opdages.

Ejendommen har egen vandboring. Husdyrbrugets vandindvindingsanlæg samt forbrug fremgår af tabel 8.

Tabel 8. Husdyrbrugets vandindvindingsanlæg og forbrug, Ersholtvej 17, 8670 Låsby

Boring/vandværk	Anlægsnr.	Forbrug - nudrift, m ³	Forbrug - ansøgt, m ³	Ændring, %
Husholdning, boring ved Ersholtvej 17	00160574	150	150	0
Staldanlæg, boring ved Ersholtvej 17	00160574	1.500	9.000	500

Kommunen bemærker

Det fremgår af tabel 8, at vandforbruget på ejendommen forventes at stige med ca. 500 % i ansøgt drift. Det øgede vandforbrug i staldanlægget afspejler det forøgede dyrehold. Det vil være i ejers interesse at minimere driftsomkostningerne med hensyn til vandforbruget, hvorfor Skanderborg Kommune antager, at forbruget i videst mulig omfang vil blive imødegået, og at der ikke vil forekomme et overforbrug af vand på ejendommen.

2.8.2. Afledning af vand

Ansøgers oplysninger

Spildevand fra ansøgt produktionen udgøres primært af vand fra rengøring af stalde og fra drikkevandsspild i alt ca. 2.250 m³. Spildevandet ledes til gyllebeholder.

Type	Anslået m ³	Afledes til
Spildevand fra drikkevandsspild, rengøring og over Brusning	2.250	Gyllesystem
Tagvand fra eksisterende stalde/ bygninger	1.400	Dræn
Tagvand fra ny stald	2.700	Forsinkelsesbassin og herfra til dræn
Spildevand fra husholdning	150	Minirensningsanlæg
Spildevand fra medarbejderfaciliteter	100	Minirensningsanlæg

Der vil blive indrettet omklædning, bad og toilet i en af de gamle driftsbygninger.

Ansøger ønsker at etablere et forsinkelsesbassin til afledning af tagvand sydvest for den nye stald. Bassinet vil blive dimensioneret ved byggesagsbehandlingen.

Kommunens samlede vurdering vedrørende afledning af vand

Der kræves en særskilt tilladelse til både udledning af sanitært spildevand fra medarbejderfaciliteterne samt til forsinkelsesbassinet. Der stilles vilkår om, at tilladelserne skal være ansøgt inden miljøgodkendelsen tages i brug.

Skanderborg Kommune vurderer, på baggrund af det oplyste, at opbevaring og håndtering af spildevand og afledt overfladevand vil foregå på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende, generelle regler og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes.

2.8.3. Energiforbrug

Ansøgers oplysninger

Energi anvendes primært til gyllekølingsanlæg, ventilationsanlæg, foderanlæg, til håndtering af gylle og til belysning. I ansøgt drift anslås det at forbruget bliver ca. 200.000 kWh pr år. Herudover forventes der benyttet pillefyr til supplerende af gyllekølingsanlægget i kolde perioder.

Der er etableret temperaturstyret undertryksventilation, som kun kører med den styrke, der er nødvendig for at ventilere staldene. Ventilatorerne rengøres jævnligt, hvilket sikrer at der ikke bruges unødigt energi pga. modstand fra støv og skidt. I den nye stald og ved løbende reparation af ventilationsanlægget i de eksisterende stalde opsættes motorer, der er energibesparende.

Overbrusning bruges til køling af grisene i de varmeste måneder af året og nedsætter desuden ammoniakfordampning og energiforbrug til ventilation.

Gyllepumperne kører på timer, så de ikke kører unødvendigt og derved forbruger unødvendigt energi.

Der anvendes for så vidt muligt lavenergibelysning i staldene. Lyset vil være tændt efter behov når der arbejdes i staldene. Staldbelysningen rengøres jævnligt, så nytteværdien af belysningen er optimal i forhold til energiforbruget.

Logistikken i forbindelse med håndtering af foder, dyr m.v. er indrettet, så afstanden giver færrest mulige driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.

Husdyrbrugets energiforbrug i nudrift og ansøgt drift fremgår af tabel 9.

Tabel 9. Husdyrbrugets energiforbrug i nudrift og ansøgt drift, Ersholtvej 17, 8670 Låsby

Ressource	Forbrug - nudrift	Forbrug - ansøgt	Ændring, %
Elforbrug, kWh	50.000	200.000	300
Dieselolie, l	2.000	3.000	50

Kommunen bemærker

Som det fremgår af tabel 9, vil forbruget af energi stige som følge af et udvidet dyrehold. Energiforbruget bør løbende følges, og forbruget bør af flere årsager til stadighed søges minimeret. Det vil være i ejers interesse at minimere driftsomkostningerne med hensyn til forbrug af energi, hvorfor Skanderborg Kommune antager, at der ikke vil blive forbrugt mere energi end nødvendigt på ejendommen.

2.8.4. Foderstoffer

Ansøgers oplysninger

De eksisterende bygninger vil fremover blive benyttet til kornlager og foderlager.

Kommunen vurderer

Skanderborg Kommune vurderer, at foderopbevaringen vil ske uden væsentlige miljømæssige gener.

2.8.5. Kemikalier m.v.

Ansøgers oplysninger

Der opbevares ikke pesticider på ejendommen.

Dieselolie opbevares i godkendte tanke på betongulv.

Kommunen vurderer

Skanderborg Kommune vurderer, at håndtering og opbevaring af kemikalier m.v. vil foregå på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes.

2.8.6. Affald

Ansøgers oplysninger

Døde dyr fjernes dagligt fra staldene og placeres i container eller under kadaverkapsel, udviklet til formålet.

Brændbart affald i form af plastik, papirsække, aftøringspapir og tom rengjort emballage bliver opsamlet i container og bortskaffes via en indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder eller til kommunalgenbrugsplads.

Jern og metal afhændes til produkthandler og glas m.m. bortskaffes via indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder eller bortskaffes til kommunalgenbrugsplads.

Klinisk risikoaffald i form af medicinglas og -rester samt kanyler bortskaffes via indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder, indleveres på genbrugsplads eller sendes med dyrlægen retur.

Spildolie opbevares på fast gulv uden afløb i værkstedet/maskinhus. Emballage og rester afhændes til godkendt aftager/kommunal genbrugsplads.

Kommunen vurderer

Skanderborg Kommune vurderer, at bortskaffelse af døde dyr sker på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes, og at bortskaffelse af øvrigt affald sker miljømæssigt forsvarligt, når Skanderborg Kommunes *Regulativ for erhvervsaffald*¹⁸ efterleves.

2.8.7. Skadedyr

Ansøgers oplysninger

Der holdes generelt en god hygiejne i staldene og ved foderopbevaringen, så tiltrækningen af skadedyr minimeres.

Bekæmpelse af rotter og andre skadedyr foregår i samarbejde med en professionel skadedyrsbekæmper og efter retningslinjerne fra Statens Skadedyrlaboratorium.

Kommunen vurderer

Skanderborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at der efter projektets gennemførelse ikke vil ske en væsentlig opformering af fluer og skadedyr på husdyrbruget, og at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Der henvises i øvrigt til vilkår 6.1.

2.8.8. Støv

Ansøgers oplysninger

Der vil være støv fra dyrene, dog ikke i et omfang, så det opleves udenfor staldene. Støvet minimeres som følge af omhyggelig management.

Der vil være begrænset støvgener i forbindelse med daglig håndtering af foder, da det foregår i et lukket system.

---

¹⁸ Skanderborg Kommunes *Regulativ for erhvervsaffald* kan findes på:
http://www.affaldoggenbrug.Skanderborg.dk/media/2683951/regulativ_for_erhvervsaffald_2012.pdf

I forbindelse med høst og indblæsning af korn/foder i siloen, kan der forekomme støvgener. Pga. afstanden til nærmeste nabo vurderes det, at naboer ikke vil opleve støvgener i forbindelse med høst.

Kommunen vurderer

Skanderborg Kommune vurderer, at eventuel støvafgivelse fra produktionsanlægget ikke vil medføre væsentlige gener ved nabobeboelser og uden for bedriftens arealer i øvrigt.

2.8.9. Støj

Ansøgers oplysninger

På ejendommen er der bl.a støj fra staldventilation, indblæsning af korn i silo, brug af kompressor og traktor-/lastbiltransport.

Eftersom der er ventilatorer i ventilationsafkast, kan der observeres støj fra disse i nærheden af staldene. Støjniveauet vil dog være minimalt, da motorerne i ventilatorerne er placeret i den nederste del af afkastene. Det forventes, at alle ventilatorer opfylder de nugældende krav mht. til støj.

Indblæsning af korn i kornsiloen vil kun ske over få dage i løbet af høstperioden. Det vurderes, at der ikke vil være støjgener udenfor ejendommen. Kompressor står i værkstedet og det vurderes, at der ikke vil være støjgener udenfor ejendommen.

Støj fra transport vil primært komme fra lastbiler med levering af foder, gylletransport, levering og afhentning af svin samt afhentning af døde dyr. Herudover vil der være transporter med traktor ved udbringning af gylle og andet markarbejde.

I det omfang det er muligt, vil alle støjende aktiviteter blive lagt indenfor normal arbejdstid. Dog kan der forekomme afvigelser i forbindelse med levering og afhentning af dyr, foder og husdyrgødning.

Kommunen vurderer

Skanderborg Kommune vurderer, at støjafgivelsen fra husdyrbrugets produktionsanlæg generelt vil være lavt. Eventuel støj fra bedriftens interne transporter samt støj fra de forskellige transporter til og fra anlægget, må forventes at blive mere hyppigt forekommende i takt med, at antallet af transporter øges i forbindelse med produktionsudvidelsen – se afsnit 2.8.11. Transporter til og fra anlægget. Skanderborg Kommune vurderer, at støjen fra produktionsanlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener ved de omkringliggende nabobeboelser. Såfremt der indkommer velbegrundede klager over støj fra produktionsanlægget med tilknyttede aktiviteter, og kommunen vurderer, at der er tale om væsentlige støjgener, skal der indsendes dokumentation for, hvorvidt de specifikke krav, som fremgår af vilkår 7.1., er overholdt.

2.8.10. Lys

Ansøgers oplysninger

Der vil ikke være gener fra staldenes indendørs belysning, da det vil være slukket om natten.

Der er udendørsbelysning ved stuehuset, ved foderladen og den nordlige og sydlige gavl af stalden. Som udgangspunkt vil der ikke være belysning udenfor bygningerne om natten.

Kommunen vurderer

Skanderborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at anvendelsen af lys i forbindelse med husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt.

2.8.11. Transporter til og fra anlægget

Ansøgers oplysninger

Arbejdskørsel til og fra produktionen sker ad Ersholtvej og Hammelvej. Hovedparten af transporterne udgøres af transporter med levering og afhentning af smågrise, husdyrgødning og foder. Transporterne med husdyrgødning og korn er sæsonbetinget, mens levering og afhentning af svin sker ugentligt.

Transporterne vil primært foregå indenfor normal arbejdstid 06-18. Alle grænser for tilladelig støj vil blive overholdt, og der vil kun i meget få tilfælde opstå gene fra transport. På dage med gyllekørsel og kornkørsel er der en rimelig stor trafik med deraf følgende støjgener.

Det tilstræbes, at kørslen bliver holdt på hverdage i normal arbejdstid, men i højsæsonen vil der være øget trafik på- og omkring ejendommen udenfor de anførte tidspunkter. Da en del af trafikken er begrænset til enkelte af årets dage og da der kun er spredt bebyggelse i området omkring ejendommen vurderes det, at transporter ikke vil give anledning til væsentlige gener for omkringboende.

Tablet 10. Samlet oversigt over det årlige antal transporter samt transporttyper, Ersholtvej 17, 8670 Låsby

Transporttype	Antal transporter, nudrift	Antal transporter, ansøgt drift	Forskel i antal transporter
Levering af foder – mineraler m.v.	12	24	12
Levering af korn – egen avl	72	72	0
Levering af smågrise	12	104	92
Afhentning af slagtesvin	24	-	-24
Afhentning af smågrise	-	104	104
Transporter med husdyrgødning	45	210	165
Levering af brændstof	5	5	0
Afhentning af døde dyr	26	52	26
Afhentning af affald	12	12	0
Andet/diverse	10	30	20
I alt:	218	613	395

Det samlede antal transporter til og fra produktionsanlægget øges med ca. 181 % i forbindelse med projektets gennemførelse.

Kommunen vurderer

Skanderborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at transporterne til og fra husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt, når de til enhver tid gældende generelle regler og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes.

3. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT i forhold til anlægget

Faktaboks

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg m.m. Teknologier til begrænsning af ammoniakemission og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling.

For de virksomhedstyper, der er omfattet af den europæiske godkendelsesordning om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IE-direktivet), udsender EU-kommissionen såkaldte BREF-dokumenter¹⁹ ("BAT reference documents"), som fastlægger, hvad der må betragtes som den bedste tilgængelige teknik inden for de industrielle brancher, som IE-direktivet omfatter.

Oplysningskravet vedrørende BAT i forbindelse med ansøgninger om miljøgodkendelse af husdyrbrug er forskelligt afhængigt af brugsstørrelse. For husdyrbrug, der – som i den aktuelle sag – er omfattet af § 12 i *Husdyrgodkendelsesloven*, skal redegørelsen som minimum indeholde punkterne management (godt landmandskab), og anvendelse af BAT inden for områderne foder, staldindretning, vand- og energiforbrug, opbevaring og behandling af husdyrgødning og udbringning. Redegørelsen skal for svine- og fjerkræbrug omhandle de teknologier, der er beskrevet i EU-kommissionens BREF-dokument om intensivt hold af svin og fjerkræ.

Miljøstyrelsen har udarbejdet Teknologiblade²⁰, hvori dokumenteret teknik er beskrevet, og hvori der er redegjort for, hvor store reduktioner der kan forventes opnået ved brug af den pågældende teknik, samt hvor store mer-udgifterne eventuelt vil være.

Miljøstyrelsen har derudover for hovedparten af de gængse husdyrproduktionsgrene formuleret vejledende BAT-standardvilkår, der beskriver en emissionsgrænseværdi for eksempelvis ammoniak eller fosfor som udtryk for en given husdyrproduktions opnåelige BAT-niveau. BAT-niveauet kan opnås ved brug af de dokumenterede teknikker, som er beskrevet i de nævnte Teknologiblade.

Skanderborg Kommune har fastlagt BAT-niveauet på foder, management, vand- og energiforbrug, samt opbevaring og udbringning af husdyrgødning ud fra BREF-dokumentet. Til at vurdere den nye stald er der inddraget Miljøstyrelsens relevante Teknologiblade og Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier.

3.1. BAT i forhold til management

Ansøgers BAT-redegørelse

Den daglige drift er tilrettelagt ud fra principperne om godt landmandskab og ansvarlig driftsledelse, således anlægget giver anledning til mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for

¹⁹ Rammerne for dette BREF-dokument, der vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, er baseret på punkt 6.6 i Bilag 1 i IPPC-direktiv 96/61/EF om *Anlæg til intensiv fjerkræ- eller svineproduktion med mere end a) 40.000 pladser for fjerkræ, b) 2.000 pladser for slagtesvin (over 30 kg) eller c) 750 pladser for søer.*

²⁰ Teknologibladene er en samling af blade, som Miljøstyrelsen har udarbejdet med vejledende beskrivelser af tekniske løsninger, som kan begrænse forurening fra husdyrproduktion. Teknologibladene er dels opdateringer af gamle "BAT-byggeblade" og dels helt nye.

omgivelserne. Dette søges opnået ved reduceret vand- og energiforbrug og ved reduktion af ammoniakfordampning fra staldene.

Der foretages daglige tilsyn af bedriften og løbende vedligeholdelse af anlægget. Vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet. Logistikken i forbindelse med fodring og håndtering af dyr, er indrettet, så afstanden giver færrest muligt driftstimer.

Rengøring i og omkring bygningerne og siloer, foretages jævnligt, med henblik på at minimere risikoen for lugt, og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold. Den jævnlige rengøring og visuelle kontrol sikrer, at der ikke opstår ressourcspild eller uhygiejniske forhold.

Døde dyr fjernes dagligt fra staldene og placeres i container eller under kadaverkapsel, så der ikke opstår uhygiejniske forhold. Affald bortskaffes, så vidt muligt, til genbrug. Medicinforbruget søges minimeret ved systematisk sundhedsrådgivning med dyrlæge og der er 4-6 årlige besøg af dyrlægen, hvor besætningens generelle sundhed vurderes og hvor det enkelte dyr behandles efter behov. Herudover er der diverse rådgivningsbesøg.

Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse og medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket vilkår der er stillet til driften i den forbindelse. Medarbejdere holdes ajour med nye krav og regler på regelmæssige personalemøder. Alle medarbejdere er instrueret i forsvarlig håndtering af forurenende stoffer herunder gylle, kemikalier og brændstof og produktionen tilrettelægges således, at belastning af den enkelte medarbejder mindskes.

Der er lavet beredskabsplan, så forholdsreglerne i forbindelse med uheld med gylle, diesel, kemikalier eller brand er beskrevet. Medarbejderne er orienteret om indholdet i beredskabsplanen, der ajourføres årligt eller når vigtige telefonnumre ændres.

Kommunen vurderer

Godt landmandskab er en vigtig del af BAT. Selv om det er svært direkte at kvantificere miljøfordele, er det tydeligt, at ansvarsbevidst driftsledelse bidrager til en forbedret miljøpræstation for en bedrift med intensiv produktion. I henhold til BREF-dokumentet er det BAT, at identificere og implementere uddannelses- og træningsprogrammer for bedriftspersonale, at føre journal over vand- og energiforbrug, mængde af husdyrfoder, opstået spild og spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne, at have en nødfremgangsmåde til at håndtere ikke planlagte emissioner og hændelser, at iværksætte et reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikre, at bygninger og udstyr er i driftsklar stand, samt at faciliteterne holdes rene, at planlægge aktiviteter på anlægget korrekt, såsom levering af materialer og fjernelse af produkter og spild, samt at planlægge gødskning af markerne korrekt.

Husdyrbruget Ersholtvej 17, 8670 Låsby opfylder BAT-kravet i forhold til management ved at:

- Daglige tilsyn og løbende vedligeholdelse
- Jævnlig rengøring
- Personalet på ejendommen bliver løbende efteruddannet og der er fagkonsulenter tilknyttet ejendommen
- Udarbejdet beredskabsplan, så eventuelle uheld kan stoppes og konsekvenserne for det omgivende miljø begrænses mest muligt.

3.2. BAT i forhold til foder

Ansøgers BAT-redegørelse

Foderet er ved hjælp af foderplaner tilpasset de enkelte dyrs aktuelle behov. Derved undgås overforsyning med næringsstoffer, der vil ende som uudnyttet næringsstoffer i gyllen. Proteinindholdet i foderet søges hele tiden reduceret og optimeret. Når proteinindholdet reduceres, vil mængden af overskudsprotein i gyllen reduceres, og dermed vil der være en lavere N-udledning.

Reduktion af protein i foderet sker primært ved løbende forbedring af foderkvaliteten og ved genetiske forbedringer af svinets fodereffektivitet. Fosforindholdet i foderet søges hele tiden reduceret og optimeret. Når fosforindholdet reduceres, vil mængden af overskudsfosfor i gyllen reduceres og dermed vil der være en lavere P-udledning.

Kommunen vurderer

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT, at sikre effektiv fodring gennem sammensætning af foderet, og løbende kontrol, så det stemmer overens med dyrenes behov. BAT er blandt andet effektiv fodring af dyr. Formålet med den effektive fodring af dyr er at tilføre den nødvendige mængde af nettoenergien, vigtige aminosyrer, mineraler, sporstoffer samt vitaminer med henblik på vækst eller reproduktion, og samtidig mindske indholdet af næringsstoffer i gødningen. Det vurderes, at ansøgers tiltag inden for foderplanlægning lever op til BAT-niveauet.

3.3. BAT i forhold til staldindretning

Ansøgers BAT-redegørelse

Bedriftens ansvarlige har fokus på, hvilke staldsystemer der er bedst anvendelige i relation til miljø, og dermed tab af ammoniak til omgivelserne, samt til dyrenes velfærd. Bedriften og det tilhørende produktionsanlæg bygger på principper der tilgodeser miljøet i det omfang loven tilsigter. Smågrisestalden er indrettet som toklimastald med delvis fast gulv. Der anvendes overbrusning af gødearealet, så det renholdes og så ammoniak- og lugtemissionen reduceres. Stalden er indrettet, så der kan rengøres efter hvert hold og derved nedsætte risikoen for sygdomme, nedsætte lugt fra staldene og mindske støvet i stalden for både dyr og mennesker. Håndteringen af gylle er med træk og slip. Der er hyppig udslusning af gylle fra staldene. Der udsluses gylle i ca 1-2 timer pr uge. Pumpning og håndtering af gylle vil foregå i lukket rørsystem. Pumpning vil foregå indenfor normal arbejdstid.

Valg af teknologi

Det er endnu ikke fastlagt præcist, hvilken lugtreducerende teknologi, der skal anvendes på ejendommen, da test af Smellfighteranlægget afventes. Der vil dog blive anvendt en teknologi, der ifølge beregningerne for opfyldelse af lugtgenafstandene, reducere lugtemissionen fra smågrisestalden på min 40 %. Teknologien kan være Smellfighter eller delvis luftrensning, hvorfor der skal stilles fleksible vilkår der medfører at der kan vælges den rette teknologi, når stalden dimensioneres.

I følge det vejledende BAT emissionsniveau for smågriseproduktion er der ikke behov for ammoniakreducerende tiltag ud over overdækning af de nye gyllebeholdere. Herudover forventes det at installere gyllekøling for varmegenindvinding. Gyllekølingen indregnes ikke i ammoniakreduktionen, da dette ikke er nødvendigt for opfyldelse af BAT emissionsniveauet. Beregninger viser dog en ammoniakreduktion på ca. 9,6 %.

Fravalg af teknologi

På baggrund af valg af teknologi vil der afhængig af hvilken teknologi der vælges enten blive fravalgt

luftrensning eller gylleforsuring, da den mest omkostningseffektive teknologi vil blive valgt på ejendommen.

Kommunen vurderer

Med hensyn til BAT og staldsystemer er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der EU-kommissionens referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), og dels er der Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier og Teknologiblade.

Der er metodefrihed med hensyn til valg af staldtype og miljøteknologi.

Den nye stald etableres som klimastald med delvis spaltegulv, hvilket vurderes til at være BAT.

Miljøstyrelsen har udarbejdet vejledende emissionsgrænseværdier for husdyrbrug med konventionel produktion af smågrise. Af nedenstående tabel fremgår det vejledende ammoniakemissionsniveau for ejendommen.

Antal produceret dyr	Emissionsniveau	Korr. faktor for vægt	Kg ammoniak
Ny stald: 56.000 smågrise fra 7,3-30 kg	0,0365	0,9050	1850

Den vejledende ammoniakemission opfyldes på ejendommen, da ammoniakemissionen for det ansøgte projekt er beregnet til 1.739,36 kg N. Overholdelse af ammoniakemissionen opnås udelukkende ved fast overdækning af gyllebeholderne.

Ligeledes er den vejledende emissionsgrænseværdi for fosfor noteret i vejledningen. Således må fosforindholdet i den mængde husdyrgødning der produceres på anlægget maksimalt være 27,8 kg P pr. DE ab lager, se nedenstående tabel.

Antal DE	Emissions-niveau	Kg fosfor
257,33	27,8 kg P pr. DE	7153,77

Den mængde husdyrgødning der produceres i det ansøgte projekt indeholder 7.136 kg fosfor. Den vejledende emissionsgrænseværdi er dermed overholdt.

3.4. BAT i forhold til vand- og energiforbrug

Ansøgers BAT-redegørelse

Vandforbrug

Vand anvendes primært til drikkevand og til rengøring af staldene. I ansøgt drifts anlås det, at der benyttes ca. 9.000 m³ årligt. Staldene bliver kontrolleret dagligt, og hvis der opstår utilsigtet og synligt vandspild vil det blive opdaget og repareret med det samme. Der anvendes drikkenipler placeret i fodertrugene, så der er optimale forhold for adgang til vand for svinene og et lavt drikkevandspild.

Inden vask af stalde sættes stalden i blød, hvorefter stalden vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Både iblodsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende. Der bruges mindst mulig vand til overbrusning. Overbrusning bruges som køling af grisene i de varmeste måneder af året, og nedsætter desuden ammoniakfordampning og lugtemissionerne samt energiforbrug til ventilation. Staldanlægget vil blive gennemgået jævnligt, så utætte rør og drikkeventiler vil blive udskiftet, så snart det opdages.

Ejendommen har egen vandboring.

Energiforbrug

Energi anvendes primært til gyllekølingsanlæg, ventilationsanlæg, foderanlæg, til håndtering af gylle og til belysning. I ansøgt drift anslås det, at forbruget bliver ca. 200.000 kWh pr år. Herudover forventes der benyttet pillefyr til supplerende af gyllekølingsanlægget i kolde perioder. Der er etableret temperaturstyret undertryksventilation, som kun kører med den styrke, der er nødvendig for at ventilere staldene. Ventilatorerne rengøres jævnligt, hvilket sikrer at der ikke bruges unødigt energi pga. modstand fra støv og skidt. I den nye stald og ved løbende reparation af ventilationsanlægget i de eksisterende stalde opsættes motorer, der er energibesparende.

Overbrusning bruges til køling af grisene i de varmeste måneder af året og nedsætter desuden ammoniakfordampning og energiforbrug til ventilation. Gyllepumperne kører på timer, så de ikke kører unødvendigt og derved forbruger energi. Der anvendes for så vidt muligt lavenergibelysning i staldene. Lyset vil være tændt efter behov, når der arbejdes i staldene. Staldbelysningen rengøres jævnligt, så nytteværdien af belysningen er optimal i forhold til energiforbruget.

Logistikken i forbindelse med håndtering af foder, dyr m.v. er indrettet, så afstanden giver færrest mulige driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.

Kommunen vurderer

Vandforbrug

I henhold til BREF-dokumentet, er det, til aktiviteter, hvor der bruges vand, BAT at reducere vandforbruget ved at udføre alt det følgende: rengøring af stald og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller hver batch (det er vigtigt at finde en balance mellem rengøring og brug af så lidt vand som muligt), udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild, registrering af vandbrug gennem måling af forbrug og detektering og reparation af lækager.

Energiforbrug

BAT i forhold til energi afhænger af dyretype; men for alle typer gælder det, at det er BAT at reducere elforbruget. Det kan f.eks. ske ved at anvende lavenergibelysning, optimere udformningen af ventilationssystemet i hver stald for at tilvejebringe god temperaturkontrol samt opnå minimumsventilation og undgå modstand i ventilationssystemerne gennem hyppigt eftersyn og rengøring af luftkanaler og faner.

Husdyrbruget Ersholtvej 17, 8670 Låsby opfylder BAT-kravet i forhold til vandforbrug ved at:

- Vask med højtryksrensere
- Jævnlig kontrol med rør og drikkeventiler
- Ventilationsanlæg med energibesparende motor
- Temperaturstyret undertryksventilation
- Jævnlig rengøring af ventilation
- Benyttelse af lavenergibelysning i stalden

3.5. BAT i forhold til opbevaring og behandling af husdyrgødning

Ansøgers BAT-redegørelse

Gylle opbevares i fortank og i gyllebeholderne. Al omlastning af gylle sker med gyllevogn med fastmonteret kran, hvor pumpen sidder på gyllevognen, og der sker en automatisk tømning af

pumperøret. Omlastning sker altid under opsyn, derfor vurderes det, at der ikke er større risiko for uheld i forbindelse med utilsigtet igangsætning af pumper, spild m.m.

Gyllebeholderne er en stabile beholdere, lavet af typegodkendt beton, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Beholdernes bund og vægge er tætte og beskyttet imod tæring. En gang årligt tømmes gyllebeholderne, hvorved gyllebeholderne visuelt kan kontrolleres for evt. skader. Der foretages lovpligtigt eftersyn og vedligeholdelse, hvilket betyder at beholderne hvert 10 år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder. Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle. Der er ingen stationære pumper, hvilket fjerner risikoen for tab af gylle til miljøet. Der er overdækning på begge de nye gyllebeholdere, hvilket mindsker ammoniakfordampningen. Overdækningen er kun åben ved omrøring og påfyldning af gyllevogn.

Kommunen vurderer

I forhold til lagring af gylle i en beton- eller stålbeholder, er det i henhold til BREF-dokumentet BAT, at bruge en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger, at beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring, at lageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvis hvert år, at der bruges dobbelte ventiler til alle ventiludgange fra lageret og at gyllen kun røres lige før tømning af beholderen ved f.eks. tilførsel på marken. Der ud over er det BAT, at dække gyllebeholderne ved fast låg, tag eller en teltstruktur, eller ved hjælp af flydelag.

Husdyrbruget Ersholtvej 17, 8670 Låsby opfylder BAT-kravet i forhold til opbevaring og behandling af husdyrgødning ved at:

- Teltoverdækning på gyllebeholderne
- Gyllen opbevares i stabil gyllebeholder, der kan modstå påvirkning, og som er tæt og beskyttet mod tæring
- Gyllebeholder et tilmeldt de lovpligtige eftersyn, hvilket betyder, at beholderen bliver kontrolleret hvert 10. år af et autoriseret firma
- Gyllen omrøres kun i forbindelse med udbringning eller flytning af gylle
- Gyllebeholderne bliver årligt visuelt tjekket for eventuelle skader
- Der er ikke monteret pumper på gyllebeholderne

Kommunens samlede BAT-vurdering

For at leve op til BAT-kravene gores der forskellige tiltag på ejendommen, heriblandt virkemidler i forhold til staldsystem og husdyropbevaringsanlæg. Ved beregning kan det konstateres, at den ansøgte produktion lever op til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier for både ammoniak og fosfor. Skanderborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at husdyrbruget samlet set ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen vil anvende den bedste tilgængelige teknik med hensyn til, hvad der er praktisk og økonomisk muligt i branchen og i forhold til den miljøgevinst, der kan dokumenteres opnået ved brug af den pågældende teknik.

4. Vurdering i forhold til udbringningsarealer

Faktaboks

I henhold til *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* skal anvendelsen af de pågældende udbringningsarealer som udgangspunkt vurderes ud fra de generelle beskyttelsesniveauer, som fremgår af bekendtgørelsens bilag 3. Overholdelsen af de generelle beskyttelsesniveauer vurderes blandt andet ud fra en række arealudpegninger, der indgår som grundlag for beregningsmodellerne i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

4.1. Udbringningsarealer

Ansøgers oplysninger

Arealerne til ejendommen er godkendt i miljøgodkendelsen for Østerskovvej 4, hvorfor nærværende ansøgning er en anlægsgodkendelse. Den producerede mængde gylle fra ejendommen Ersholtvej 17 afsættes dog ikke på udbringningsarealerne, der er godkendt i miljøgodkendelsen for Østerskovvej 4. Gyllen fra nærværende miljøansøgning skal derfor afsættes til godkendte gylleaftaler eller til biogasanlæg.

Gylleaftalerne er endnu ikke på plads, da der ifølge tidsplanen ikke forventes at være smågriseproduktion på ejendommen før i 2017/18. Det vurderes urealistisk at træffe aftaler om afsætning af husdyrgødning på nuværende tidspunkt.

Kommunen konstaterer

Skanderborg Kommune har forståelse for, at der endnu ikke er truffet aftaler om afsætning af den producerede mængde gylle.

Der vil blive stillet vilkår om, at der skal foreligge en aftale om afsætning af den producerede mængde husdyrgødning til biogasanlæg eller til godkendte aftalearealer.

5. Landskabelige og kulturhistoriske værdier

Husdyrbrugets beliggenhed skal vurderes i forhold til forskellige udpegede bygge- og beskyttelseslinier, fredninger m.v. De for husdyrbruget relevante bygge- og beskyttelseslinier m.m. er beskrevet i de to følgende afsnit, 6.1. og 6.2.

5.1. Landskabelige værdier

Faktaboks

Landskabelige værdier

Landskaberne i Skanderborg Kommune er meget varierende med forskellige landskabelige værdier. Fra det kuperede dal-landskab øst for den jyske højderyg til det flade slettelandskab med hede og plantager vest for højderyggen. De værdifulde landskaber i kommunen er udpeget ud fra forskellige grundlag, hvorfor de forskellige tiltag for at beskytte dem ikke er ens.

I Kommuneplan'13 for Skanderborg Kommune er der udpeget både "værdifulde landskaber" og "uforstyrrede landskaber", som i nogle områder er sammenfaldende.

Kommunens udpegning af de landskabelige værdier er stort set identisk med udpegningerne i Regionplan 2005 for henholdsvis Vejle og Ringkøbing Amt. Dog er der nye udpegninger ved byerne. De landskabelige værdier, som ønskes bevaret i Skanderborg Kommune, omfatter især ådalene i de store åsystemer med deres søer og dalstrøg, samt heder og plantager.

De "uforstyrrede landskaber" er landskaber, som ikke er visuelt og støjmæssigt påvirkede af tekniske anlæg som større el-ledningsnet, veje, store produktionsanlæg m.m.

Geologiske værdier

I Kommuneplan'13 for Skanderborg Kommune er der også udpeget "værdifulde geologiske områder" og "geologiske rammeområder".

Geologiske værdier omfatter lag i jorden eller sammenhængende landskabsformer, også kaldet profiler. De har betydning for forskning, undervisning og fortællingen om landskabets tilblivelse. Det er derfor vigtigt, at der er adgang til de geologiske værdier, og at de ikke bliver sløret af beplantning, byggeri og andre former for anlæg.

De fleste geologiske værdier indeholder betydelige fortællinger om en egn's natur og kultur. Skanderborg Kommune rummer fortællingen om isens betydning for landskabets dannelse. "Det midtjyske Søhøjland" mellem seneste istids hovedopholdslinje og den Østjyske Israndslinje.

Ejendommen er beliggende lige syd for Herningmotorvejen ved Låsby. Ejendommen er beliggende forholdsvist synligt i landskabet, især set fra vest.

Stalden opføres parallelt med eksisterende læhegn mod øst og dermed ikke parallelt med de eksisterende bygninger på ejendommen. Stalden er i forhold til terrænet placeret, så der skal ske mindst mulig terrænregulering.

Skanderborg Kommune vurderer, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes ved opførelsen af smågrisestalden, da bygningen opføres i tilknytning til det eksisterende bebyggelsesareal, og at der opføres et nyt 3 rækket læhegn omkring bebyggelsen. Det er forudsat, at smågrisestalden placeres, så den betjenes fra samme niveau som den eksisterende plads ved de eksisterende stalde.

Kommunen vurderer

Skanderborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at ansøger har taget de nødvendige hensyn til den landskabelige værdi ved at etablere den planlagte nye stald på en sådan måde, at den kommer til at indgå som en del af helheden omkring Åsbakkegaard.
- at den ansøgte placering af nye gyllebeholder kan accepteres, idet der etableres beplantning rundt om, således at der tages hensyn til indsynet fra omgivelserne.
- at gennemførelse af projektet – og driften af husdyrbruget i øvrigt – ikke vil medføre væsentlige landskabelige ændringer i forhold til den eksisterende tilstand.

5.2. Kulturhistoriske værdier

Faktaboks

Landskabet i Skanderborg Kommune er præget af menneskets virke igennem årtusinder. Overalt finder vi historiske spor, der fortæller om samfundsudviklingen og om, hvordan mennesket har påvirket omgivelserne. Mange af de historiske spor er kulturhistoriske værdier, der har så stor værdi for formidlingen af og betydningen for vores kulturforståelse, at de er værd at bevare og derfor fortjener en særlig beskyttelse.

De kulturhistoriske værdier kan både omfatte enkeltstående elementer og hele kulturmiljøer, som f.eks. kirker, kirkegårde og deres omgivelser, fortidsminder som gravhøje og arkæologiske fund, fredede og bevaringsværdige bygninger og anlæg, sten- og jorddiger, alléer og levende hegn samt kulturmiljøer, der afspejler en bestemt tidsepoke eller en landsbytype.

Udpegningen betyder ikke, at der ikke kan ske udvikling inden for eller umiddelbart uden for de udpegede værdier. Det skal dog sikres, at udviklingen sker med viden om, og under hensyntagen til de kulturhistoriske værdier så det undgås, at de kulturhistoriske elementer og spor går tabt og bliver forringet.

Kommuneplanens udpegning fremhæver de særligt værdifulde kulturhistoriske træk i kommunen. Der er i Skanderborg Kommune udpeget "bevaringsværdig kulturmiljø".

Jævnfør Kommuneplan'13 for Skanderborg Kommune skal inddragelse af areal til formål, der kan forringe de bærende kulturhistoriske værdier så vidt muligt undgås inden for de områder, der er udpeget som værende kulturhistoriske værdier. Nye anlæg og bebyggelse skal her tilstræbes udformet og placeret således, at der ikke sker en forringelse af oplevelsen eller kvaliteten af de bærende kulturhistoriske værdier. I landskabet i øvrigt, bør der inden igangsættelse af byggeri, anlægsarbejder og andre ændringer foretages en konkret vurdering af, om indgrebet er i strid med hensynet til de kulturhistoriske interesser.

Der er jævnfør Kommuneplan'13 for Skanderborg Kommune ikke udpeget "bevaringsværdige kulturmiljøer" på det areal, som ønskes bebygget i forbindelse med projektets gennemførelse.

Kommunen vurderer

Skanderborg Kommune vurderer, på baggrund af det oplyste:

- at projektets gennemførelse på husdyrbruget ikke vil være i strid med hensynet til de kulturhistoriske interesser i området.

6. Alternative muligheder, 0-alternativet og ophør af driften

Ansøgers oplysninger

Det forventes, at det ansøgte projekt er fremtidssikret og at det vil give gode arbejdsforhold for ejer og medarbejdere, og at det vil give en god dyrevelfærd på ejendommen. Det vurderes, at den valgte placering til den nye stald er den mest optimale placering på ejendommen i forhold til udnyttelsen af byggefeltet, hensyn til naboer, naturområder, logistik, ressource forbrug, smittebeskyttelse m.v. Det er ikke umiddelbart muligt at placere stalden og gyllebeholderne andre steder, da dette vil give u hensigtsmæssigheder i forhold til levering af foder, levering og afhentning af dyr og generel logistik på ejendommen, samt staldens placering i forhold til lugtgenæafstandene til Låsby.

0-alternativet beskriver forholdene, hvis ikke udvidelsen finder sted. 0-alternativet vil betyde en fastholdelse af den nuværende produktion, indtil produktionsapparatet er slidt ned. Ud fra et miljømæssigt og et dyrevelfærdsmæssigt perspektiv vil dette være u hensigtsmæssigt, idet der ikke vil blive foretaget investeringer i produktionsapparatet. Desuden vil der ved et 0-alternativ ikke blive udarbejdet en miljøgodkendelse for ejendommen. Der vil således ikke ske regulering af bedriften via vilkår stillet i miljøgodkendelsen.

Ved husdyrbrugets ophør, rengøres stalde- og gødningsopbevaringsanlæg. Evt. nedbrydning af stalde og fortank/gyllebeholdere vil ske i henhold til gældende regler. Der er ikke truffet foranstaltninger for forebyggelse af forurening ved virksomhedens ophør, da virksomheden ikke forventes lukket. Desuden vil en evt. forurening kun kunne stamme fra håndtering af gylle. Eftersom dette er lagt i faste rammer, anses det ikke for hensigtsmæssigt at foretage yderlige.

Kommunen vurderer

Hvis udvidelsen af husdyrbrugets produktion ikke foretages – 0-alternativet – vil produktionen på de nuværende ca. 69 DE kunne fortsætte uden yderligere miljøgodkendelse. Produktionen vil forblive i de eksisterende stalde, hvilket ikke nødvendigvis vil have en mere positiv effekt på miljøet, end hvis udvidelsen gennemføres og de opstillede vilkår i miljøgodkendelsen efterleves.

Ved eventuelt ophør af produktionen, vil der efter Skanderborg Kommunes opfattelse ikke ske en væsentlig indvirkning på miljøet fra produktionsanlægget, hvis:

- staldanlæg samt husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt
- beholdere til gylle etc., større end 100 m², gøres uanvendelige til opbevaring af gylle m.m., såfremt de afmeldes beholderkontrollen
- miljøfarligt affald bortskaffes, efter de til enhver tid gældende regler.

7. Egenkontrol

Ansøger oplyser

På ejendommen er der løbende egenkontrol af produktionen:

- Alle dyr tilses minimum en gang dagligt og alle regler vedr. dyrevelfærd opfyldes.
- Staldene kontrolleres dagligt og der udføres små reparationer med det samme eller tilkaldes service.
- Den daglige drift af ejendommen drives efter principperne "Godt Landmandskab", således anlægget giver mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for omgivelserne.
- Der er en sundhedsaftale med dyrlæge, hvor besætningens generelle sundhed vurderes og hvor det enkelte dyr behandles efter behov.
- Medicinforbruget søges minimeret ved systematisk sundhedsrådgivning.
- Markdriften søges tilrettelagt således, at udvaskningen af næringsstoffer minimeres og overfladisk afstrømning undgås.
- Der tages i videst mulig omfang hensyn til naboer i forbindelse med udspreddning af gylle.
- Personalet på ejendommen bliver løbende efteruddannet, og der er fagkonsulenter tilknyttet ejendommen, som med faste intervaller gennemgår bedriften, herunder bl.a. optimering af

fodersammensætningen.

- Alle medarbejdere er instrueret i forsvarlig håndtering af forurenende stoffer herunder gylle, kemikalier og brændstof.
- Al produktion tilrettelægges således at belastning af den enkelte medarbejder mindskes.
- Opbevaring og håndtering af kemikalier på bedriften sker på forsvarlig vis.
- Rengøring i og omkring bygningerne og silo, foretages jævnligt, med henblik på at minimere risikoen for lugt, og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold. Den jævnlige rengøring og visuelle kontrol sikrer bl.a. at der ikke opstår uhygiejniske forhold, ressourcspild eller punktforurening.

Dokumentation:

For at kunne dokumentere at miljøgodkendelsen og lovgivningen overholdes er følgende til rådighed på kommunens forlangende:

- Foderplaner
- Produktions- / effektivitetskontrol
- Markplaner, gødningsplaner og sprøjteplaner
- CHR-registreringer
- Registrering af årligt forbrug af el og vand
- Dokumentation for bortskaffelse af affald
- Beredskabsplan
- APV-mappe
- 10 års beholderkontrol og logbøger over flydelag
- Elektronisk data for teknologiers effektivitet

Kommunen vurderer

Egenkontrollen skal primært sikre, at der føres logbog med alle relevante parametre af betydning for overholdelse af de forudsætninger, der ligger til grund for godkendelsen, tilsynsmyndighedens kontrol af godkendelsens vilkår.

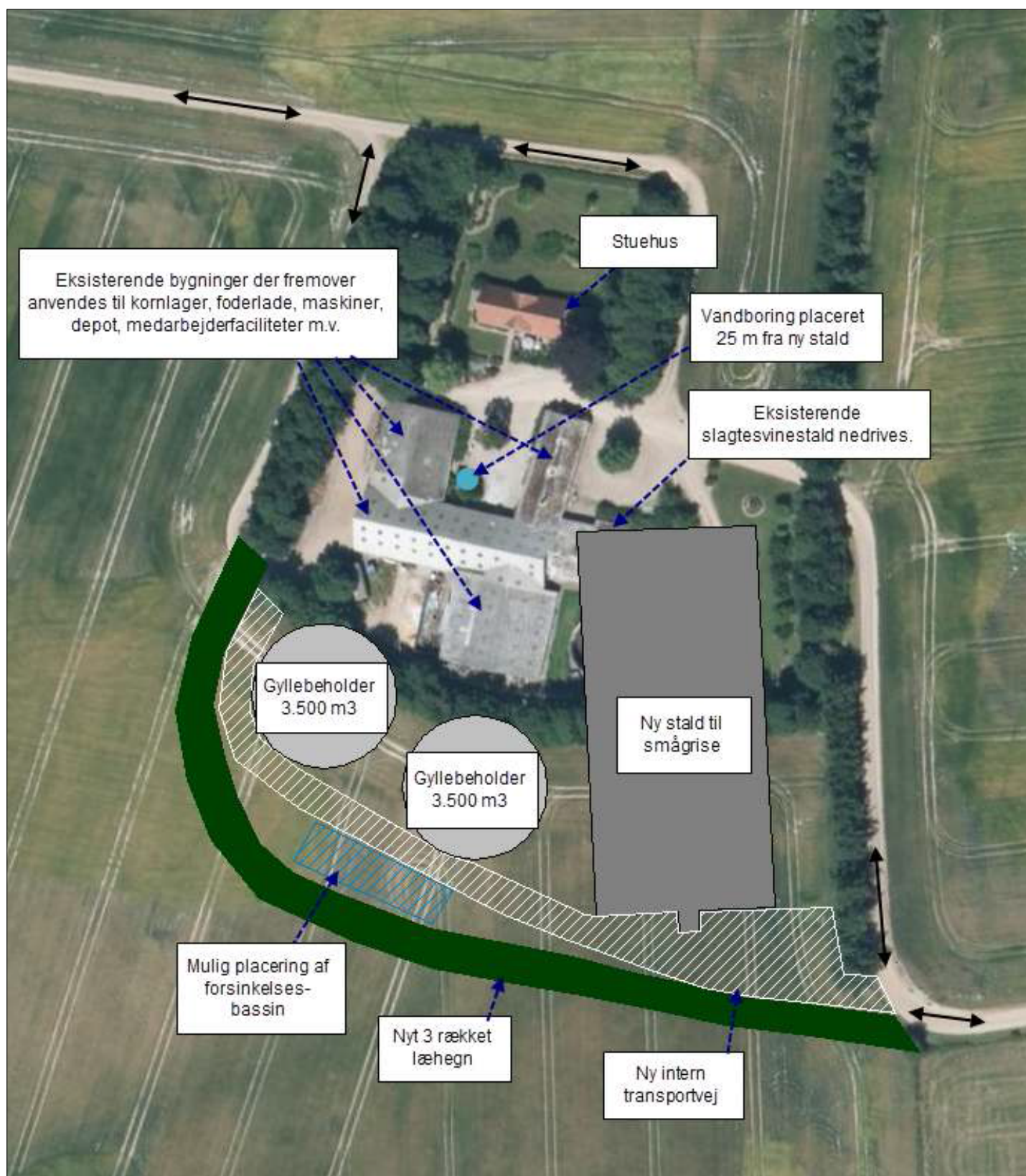
I vilkår om egenkontrol fremgår det, hvilken dokumentation, der skal være til rådighed i forbindelse med tilsyn på ejendommen. Vilkår for egenkontrol understøtter primært andre stillede vilkår i godkendelsen.

8. Bilagsfortegnelse

Kortbilag A – Situationsplan

Kortbilag B – Afstand fra ejendommen til nærmeste § 3 naturområde

Kortbilag A

Kortbilag B

